

а. Вячаслаў Аношка з заможнай беларускай сям'і. Вучыўся ў Мінскай духоўнай каталіцкай семінарыі пасля эвакуацыі яе ў Пінск. Ёсць падставы меркаваць, што ў другой палове 1920-х гадоў а. Аношка стаў святаром грэка-каталіцкага абраду. У міжваенны час працаваў на Палессі, у душпастарскай дзейнасці асабліваю увагу аддаваў працы з моладзю. Выступаў за беларусізацыю нацыянальна-рэлігійнага жыцця на заходнебеларускіх абшарах. У душпастарскай працы звяртаўся на беларускай мове. Напрыканцы Другой суветнай вайны а. Вячаслаў Аношка апынуўся ў Польшчы. Працаваў капеланам у кляштары сяцёр-манахін "Rodziny Maryi". Памёр у 1966 годзе у Раберціне каля мясцовасці Пясечна [2].

Даследванні з большага грунтоўца на матэрыялах Дзяржаўнага архіва Брэсцкай вобласці і ўспамінах сучаснікаў.

Літаратура

1. Абламейка С. Пакутніцкі шлях БГКЦ. – М., 2000.

2. Беларускія рэлігійныя дзеячы XX стагоддзя / Нав.-рэд. савет: У. Конан (адказны рэд.) і інш. – Мн.-Мюн., 1999.

РОЛЯ МЕДЫЦЫНСКІХ ТАВАРЫСТВАЎ У ГРАМАДСКІМ ЖЫЦЦІ БЕЛАРУСІ Ў КАНЦЫ ХІХ СТ.

І.У. Кабярэц

Навуковы кіраўнік – к.гіст.н., дацэнт *А.Г. Каханойскі*

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Праблема дзейнасці добраахвотных грамадскіх таварыстваў мае вялікую навуковую актуальнасць, бо дазваляе прасачыць станаўленне грамадскай супольнасці на Беларусі. Аднак вывучэнне гэтай тэмы не знайшло належнага месца у беларускай гістарыяграфіі. У апошнія гады навукоўцы пачалі праяўляць усё большую цікавасць да праблемы. Асобныя сюжэты дзейнасці грамадскіх арганізацый ўжо знайшлі адлюстраванне, але многія аспекты праблемы застаюцца да канца недадаследванымі.

У канцы ХІХ ст. ўзніклі грамадскія аб'яднанні, якія ставілі за мэту рэалізацыю ініцыятываў насельніцтва ў галіне медыцынскага абслугоўвання. Пачынаючы з 70- х гг. ХІХ ст. і да 1906 г. на Беларусі было створана 5 медыцынскіх арганізацый.

У ахове здароўя казённая расійская медыцына магла абслугоўваць невялікую частку насельніцтва, а медыцына прыватная была даступнай толькі заможнай частцы жыхароў. Цэнтральнае месца ў сістэме расійскай аховы здароўя паступова заняла земская медыцына, якая карысталася ў краіне высокім аўтарытэтам. З ёй цесна супрацоўнічалі грамадскія арганізацыі, якія дапаўнялі дзейнасць земстваў. На Беларусі з-за доўгатэрміновай адсутнасці земскіх устаноў медыцынскія грамадскія арганізацыі вымушаны былі не дапаўняць, а замяняць земскую дзейнасць.

Вялікую ролю ў развіцці аховы здароўя адыгралі мясцовыя таварыствы ўрачоў, а ў некаторых месцах узніклі "медыцынскія таварыствы". Аднародныя па сваіх задачах пашырэння медыцынскіх ведаў і барацьбы з хваробамі яны прымалі ў свой склад не толькі ўрачоў, але і фармацэўтаў, ветэрынараў і г. д.

Дзейнасць таварыстваў урачоў, створаных у кожным губернскім горадзе ў другой палове ХІХ - пачатку ХХ ст. паступова пераходзіла ад чыста "навуковых пошукаў" да спробаў задаволіць мясцовыя патрэбы ў медыцынскім абслугоўванні, а адсюль – да больш шырокай грамадскай дзейнасці. Так, напрыклад, Таварыства мінскіх урачоў, утворанае ў 1867 г. адразу пачало іграць значную ролю у грамадскім жыцці. Яно арганізоўвала з'езды ўрачоў, на якіх апрача навуковых пытанняў, таксама разглядаліся пытанні грамадзянскай медыцыны. У сваіх рэзалюцыях удзельнікі з'езду паказвалі на недахопы тутэйшага земства, патрабавалі шырокіх сацыяльных рэформ і ў асобку адзначалі шкоду існавання "мяжы аседласці" для яўрэяў, нераўнапраўя насяляючых Беларусь нацыянальнасцяў і інш. Таварыства мінскіх ўрачоў карысталася ўсякім выпадкам, каб выказаць свой погляд аб неабходнасці грунтоўных рэформаў як палітычнага, так і сацыяльнага характару. Апрача Мінскага, у пачатку ХХ ст.

працягвалі дзейнічаць таварыства ўрачоў Магілёўскай губерніі (заснаванае ў 1862 г.), Гродзенскае (заснаванае ў 1869 г.) і Віцебскае (заснаванае ў 1874 г.) таварыствы ўрачоў. Ствараецца і шэраг новых медыцынскіх таварыстваў. У 1902 г узнікае медыцынскае таварыства ў Бабруйску, у 1903 г. - у Брэсце і інш.

Такім чынам, медыцынскія таварыствы займаліся не толькі навуковымі пошукамі, але і праводзілі вельмі актыўную грамадскую дзейнасць па палепшэнню медыцынскага абслугоўвання і пашырэнню санітарных ведаў сярод простага насельніцтва.

СТАРАЖЫТНАЯ ЛІТВА І СУЧАСНАЯ ЛЕТУВА

А.Е. Карсека

Навуковы кіраўнік – к.гіст.н., дацэнт *С.Ю. Ліўшыц*
Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Імя краіны і народа – гэта іхні маральны тыл і капітал. На працягу сваёй гісторыі мы, беларусы, былі і русінамі, і літвінамі, і тутэйшымі, і нават палякамі. І пасля кожнай новай замены сваёй назвы мы назауседы страчвалі свой надзейны тыл і з нуля пачыналі свой капітал.

Разам з гістарычнай назваю сучасная Літва набыла падмурак кансалідацыі, адзінства свайго народа – багатую гісторыю, а значыць, і будучыню. Мы ж атрымалі поўную блытаніну ва ўласнай гісторыі і сучаснасці, бо само слова Літва (за якім нашыя 500 гадоў) мы успрымаем як нешта асобнае ад нас і чужое.

У гэтай працы прыведзена шмат доказаў таго, што Літва у 12 – 13 стст. знаходзілася не у Аукштайціі, а на тэрыторыі сучаснай Беларусі, у басейне верхняга Немана. І нават да 19 ст. словы «Літва» і «літвін» выкарыстоўваліся як саманазва беларусаў заходняй і цэнтральнай частак нашага краю. Гэтаксама называлі нас і суседзі.

Такім чынам, у працы разбіта хісткая і неабгрунтаваная версія літоўскіх даследчыкаў, паводле якой утварэнне ВКЛ адбывалася праз заваяванне славянскіх земляў безумоўна балцкаю Літвой.

Трэба называць рэчы сваімі іменамі. А свае імя у сучаснай Літвы – ЛЕТУВА, старажытнае ж паняцце ЛІТВА – гэта наша гістарычная назва, выразнае бачанне нашай гісторыі, нашы тыл і капітал.

Праца заснавана на навучальна-метадычнай літаратуры, навуковых даследаванняў М. Ермаловіча і іншых гісторыкаў і дакументальных матэрыялах.

КУЛЬТУРА И ЦИВИЛИЗАЦИЯ И ТИПЫ ИХ СООТНОШЕНИЯ

Н.Н. Кисель

Научный руководитель – *Л.В. Шишова*
Белорусский национальный технический университет

- Культура и цивилизация есть итог исторического процесса, а сама история есть не что иное, как деятельность преследующего свои цели человека.
- Человеческая деятельность, его плодотворность – основа универсализма.
- Культура создает и хранит образцы человеческой деятельности, социального поведения, вырабатывает систему идей ценностных ориентаций.
- Маргарет Мид рассматривала явление “культура” с точки зрения преемственности поколения: 1) постфигуративный процесс (“новое - хорошо забытое старое”); 2) пофигуративный процесс (активный обмен между прошлым и будущим); 3) префигуративный процесс (новое поколение навязывает старому свое мнение).
- Цивилизация – совокупность результатов. Цивилизация – есть переход от культуры, от сознания, творчества к самой жизни.